

Jaap en Arjan

Duurzaam kerkbeheer begint bij bezinning. Arjan Naaktgeboren en Jaap Brouwer gaan in gesprek over hoe een heldere visie, realistische keuzes en betrokkenheid de basis vormen voor een toekomstbestendig kerkgebouw.

TEKST & BEELD WILNANDA HUKOM

Voordat je iets doet, moet je weten wie je bent als gemeente, wat je visie is en hoe je gebouw daarbij past", zegt Arjan Naaktgeboren, adviseur bij VKB-partner Huls Adviseurs. Hij ziet te vaak dat kerken aan verduurzaming beginnen zonder heldere koers. "Juist vanuit dat startpunt kun je gaan opschrijven wat je daarvoor nodig hebt en daar een passende en betaalbare strategie bij zoeken." Arjan ziet ambitie daarbij als grootste valkuil. "Men zegt: als we iets doen, laten we het dan goed doen. Maar beter is: doe het goede. Geld kun je maar één keer uitgeven. Je doel is een gebouw dat als een warme jas past bij de gemeente én de omgeving. Uiteindelijk moet dat betaalbaar zijn. Je kunt dan aan twee knoppen draaien: wat je uitgeeft en wat het oplevert. Dat moet in balans zijn."

Die les herkent Jaap Brouwer, kerkrentmeester van de Protestantse Gemeente De Rank in Nieuw-Vennep. Zijn gemeente zette jaren geleden al de stap naar een structurele verduurzaming. "We vroegen gemeenteleden: we hebben honderdduizend euro vrij vermogen, wat willen we daarmee doen? Dat leverde een gesprek op over onze missie. We besloten te investeren in pastoraat én in energiebeperkende maatregelen." Niet lang daarna bleek uit de meerjarenraming dat de gemeente op niet al te lange termijn rode cijfers zou gaan noteren. Reden te meer om het beschikbare vermogen in te zetten voor verduurzaming, om zo kosten te besparen.

De Rank begon praktisch. Alle verlichting werd vervangen door led en een energie-manager werd geïnstalleerd om het energiegebruik in kaart te brengen. De koelcel in de keuken gaat sindsdien alleen nog aan bij grote activiteiten. Ook werd de thermostaat lager gezet. Daarna volgden grotere stappen: 180 zonnepanelen en een slim regelsysteem voor de cv-ketels. "Dat was een forse investering, maar het gasverbruik is hierdoor met 50 procent gedaald", licht Jaap toe. Ook plaatste De Rank twee openbaar toegankelijke laadpalen op hun parkeerterrein, die zichzelf binnen negen maanden terugverdiende.

"We hebben veel zelf gedaan", vertelt Jaap trots. "Zelfwerkzaamheid scheelt geld én vergroot betrokkenheid."

Toch bleek niet alles haalbaar. "We wilden zonnepanelen op het schuine dak van de kerkzaal, maar de draagconstructie was te licht. Vernieuwing van het kerkdak was kostbaar. Dan moet je keuzes maken. Nu liggen de panelen op het dak van het zalencentrum." Volgens Arjan hoort dat bij verantwoord beheer. "Kijk verder dan drie jaar vooruit. Als het dak over vijf jaar vervangen moet worden, houd daar nu al rekening mee." Arjan adviseert kerken verder om plannen niet uit te stellen. "Wat je nu kunt doen, moet je nú doen. Wachten maakt het door stijgende bouwkosten alleen maar duurder."

Een belangrijk doel voor verduurzaming in Nieuw Vennep was het terugbrengen van de kosten voor energie. Toch vindt Arjan dat het niet enkel gaat om wat het financieel oplevert. "Ideologie is niet te koop, daar moet je gewoon voor gaan. Natuurlijk moet je wel de terugverdientijden in je achterhoofd houden. Je kunt niet zomaar lukraak investeren, het moet wel betaalbaar blijven. Duurzaamheid is uiteindelijk toekomstbestendigheid. Een cruciale pijler daarin is multifunctionaliteit. Hoe meer een gebouw wordt gebruikt, door gemeente én omgeving, hoe sneller een investering wordt terugverdiend en hoe meer verbinding er ontstaat."

Dat blijkt in Nieuw-Vennep. De laadpaal trekt mensen uit de wijk en levert De Rank een mooi bedrag op. De gemeenteleden zijn betrokken op de verduurzaming. "We merkten dat verduurzaming normaal werd gevonden", zegt Brouwer. "Zelf verduurzamen mensen ook hun huis. Ze zijn trots dat onze kerk hierin vooroploopt. Het levert letterlijk energie én verbinding op."

Arjan roept kerkrentmeesters op binnen drie jaar te besluiten hoe zij hun kerkgebouw toekomstbestendig kunnen houden. "Maak een businesscase, kijk wat je kunt dragen en betrek je gemeente." Brouwer knikt: "Begin met je huidige situatie. Praat, plan en durf te doen. Dan volgt de rest vanzelf."

**Beluister
het gehele gesprek
als Podcast #34**

**"Wat je nu
kunt doen,
moet je nú
doen."**

Arjan Naaktgeboren